

Однажды

პარიზი
იანვარი 1931 წელი
№ 36

Journal de l'Organisation des Patriotes Géorgiens «THETHRI GUIORGUI»

Rédaction : THETHRI GUIORGUI, 11, Porte Champerret, Paris XVII

ରେଣ୍ଡାକ୍ଟ୍ସର୍ ମ. ନେତୃତ୍ବକୁ

ତଥାରୁ ଶିଳ୍ପିରଙ୍ଗରେ କୌଣସି ପରିଚାଳନା.

თეთრი გიორგის მგდლე ყრილლაბა გაიხსნა 21 დეკემბერს 1930 წ. ნაშუადღეგის 3 საათზედ, ბარიზში, 18, Rue Condé ყრილლას დაგხსრო 48 ჰავი თეთრი გიორგელი — წევრები ევროპაში ძოფი დრანიზაციისა, პარიზის ქართული კლირინითგან სტუმრები, ქ. ჩოლავაშვილის შეფრცელები, აგრეთვე უცხო სტუმრები და საფრანგეთისა და სხვა ქვეანათა პრესის წარმომადგენლები. დარბაზი იყო თ. გ-ის დროშითა, საქართველოს დიდ პიროვნებათა და მათ მიზრის აღმართის მიზანისა და ქ. ჩოლავაშვილის სურათებით მორთველი.

თ. გ.-ის მთავარმა მდივანმა ლ. კორესელიძემ რომელ-
საც დიდის აღმართ შეგებენ, განსხვა კრება ჩვენი ახალი
ისტორიის ფრთი დიდი ერთგული გმირის აღ. ბატონიშვი-
ლისა და ქ. ჩალაძეშვილის პრძოლაზა მოგონებით და თ.
გ.-ის მეორე ყრილდაბა შათ სახელს უძღვნა. დამსწერენი მათ
სხვენას შუალედულ სულიერად ერთის წუთით და ფარგლე-
ადგომით ბატივი სცეს.

შამა შ. ვარდიობებს სთქვა ლოცვა თანახმად ო. გ.-ის ტრადიციისა. მემდგებ ლ. გერესელიობებს მაღლობა კადაუსადა ფრანგულ ენაზედ სატრანსფეროს გრძა და მთავრობას ის სტუმართ-მფყვარეობისათვის, რომლითაც ემიგრაცია სარგებლობს ამ ქვეყანაში თავისეულობებისა და პარიზის მიზისა. წესრიცხვის დახმარება; საფრანგეთისას საქართველოს არო-დგს დაივიწყებსაც.

შადლობის სიტყვას მოჰყვა ურცელი მოხსენება ლ. კერტ-
სელიძისა ფრანგულსავა ენაშედ. მოქმედებელმა განმარტა
საქართველოს საკითხი, რომელიც ეპრეპას უნდა აინტერ-
სეცენტი, მიუხედავად საქართველოს სიმცირისა, არა მარტო
უკონტინენტურად, არამედ იურიდიულადაც. მან ათინიშნა აუდი-
ლებლების რესეტის იმპერიის დარღვევისა. მრავალი დიდი
და პატარა კულტურული გრი ეპრეპას რესეტის დიდის ხნით
გან, დღეს კი ბოლშევკიურ რესეტის, კრიზისული თავისუ-
ფლების მოხსაძებლად, და გამარჯვება, რასაკიარველია, პოლო-
ტურასა და საქართალს დაწჩბა გარბარულობისა და
ძალადების წინააღმდეგ გრძელადამირ. მოქმედებელმა მოკ-
ლედ მოეცხოვდა აგრესულ დამსწრეტ ისტორია საქართველო-
რესეტის დამაგიდებულებათ, საქართველოს მომდლისა
სამართლის უარ-მყოფელი და საქართველოს უფლებათა
შემძლაწველი რესეტის წინააღმდეგ, ისტორია ქართულ პა-
ლიტიკურ პარტიათა, განსაკუთ შებით ს. დ.ისა, ადნიშნა რა
ის უარ-ყოფით რალი, რომელიც შათ საქართველოს ცხოვ-
რებაში, განსაკუთრებით მის უპანასწყნდ დამარცხებას ძროს
ადასრულებს, და, მაღლოს, მარტინა თეგერი გიორგის წარმო-
შობისა და ზრდისა, განმარტა რა ამასთანავე პრინციპები
და იდეალები ამ ასაღი პატიოდული ღრგნიშაციისა.

უცხო სტუმრების წასლვის შემდგა ყრილობა შევდგა თავის საქმეებს.

არტევლ იქნებ ერთსმაღ მთავარ-მდივნად იხევ ბ-ნი
ლ. კორესელიძე და მთავარი განმგებლის წევრებად: გ. და-
დიანი, გ. ციცელიშვილი, შ. ბაქრაძე, გ. ჯაყული, მ. კვდია, ალ-
შანგვლიშვილი, ირ. ოთხმეტერი, მ. წერეთელი და ერთიც
გილევ სხვა.

ლ. ფასალაძის, გ. ზაბაზიძის, გ. წელუკიძის (მხედრუ-
ბის საქელით), ალ. მანველიშვილის, ანტ. აბულაძისა და იო-
ზეგინიძის (გლეხვიძის სახელით) გრძენვიარე სიტყვათა

შემდგებ დასურა პირველი სხდომა ყრიცლდება.
მეორე დღეს ყრიცლბაშ მიზისმინა მოქსნებანი სხვა და
სხვა საკითხებზედ: ბ. ლ. პერეგაშლიმებ დაახასიათა ქართუ-
ლი პოლიტიკური პარტიიდი, მოუთხრო დასწრეთ ისტორია
მათი წარმოშობისა და განვითარებისა, აღნიშნა შათი როლი
ქართველი გრის ცხოვრებაში და ნაკლი მათი, — განსაკუთ-
რებით მათხედ გავლენა რუსული აზროვნებისა და შედე-
გები ამ გავლენისა. თ. გ. დაუშორდაპირა მან ამ პარტიებს
როგორც წინიდა ქართული მოვლენა, — საშმობლოს კულტი-
თა და ინტეგრალური ნაციონალიზმით, — წარმომადგილი
საქართველოს უგანასძგნელი ტრაგედიის წუთებში. მომსხე
ნებელი შემდგებ ვრცლად შექმნდ თ. გ.-ის იდეოლოგიას, მისი
პრინციპებს, რომელიც საფუძვლად წნდა დაედროს საქართ-
ველის მომავალ საზოგადოებრივ და სახელმწიფო უფლებების
ცხოვრებას. «საქართველო უწინარეს ყოვლისა» ე. ი
სრული პატრიოტიზმი, ეროვნული დისციპლინა, დამყარე-
ბული დაქანება და საწმუნოებაზედ, კლასთა თანამშრომ-
ლობა და რა მათ შორის კრძოლა და სამაქალაქეო ღმი
დღვენძრალიზაცია საკანონმდებლოდ და სამართვა-გამგეო

ბო, ჰარმანია მოქალაქეს პირად თავისუფლებას და სახის
გადაცემის და სახელმწიფო გმირობის დაწესებულებათა შერის,
ეროვნული მხედრობა ნაცვლად პრეტარიანულ პარტი-
ულ მილიციისა, — აი ის საფუძვლები, რომელზედაც უნდა
დაშავარდეს მომავალი ეროვნული სახელმწიფო საქართვე-
ლოსი. გვ არის დიდი მიზანი თ. გ.-ისა, — «განხორციელება
ეროვნული მთლიანობისა კოლექტიურ დაწესებულებებით
თანამშრად ჩვენი არის ინდივიდუალიზმისა.

შემდგრივ მძღვნებება გ. წეროთლისა შეგზებდება კავკასიის
კონფლიქტაციას და საქართველოს სახალმწიფოს დეპარ-
ტალისტურ ღრგანიზაციას. მომსხვევებულმა აღნიშნავ მისგან
ბი საქართველოში არსებულ პროვინციალიზმის, ა, რამგლეს ც
ძირი ჩვენს შორებულ ისტორიებ წარხულში აქვთ და რეგი-
ლის მდგრადი გრძალებით სამუშალება არის საქართველოს
სახელმწიფოს კუთხითა დეპარტალისტურად მოწყო-
ბა, რაიცა არ არის განყოფა და დააწილება საქართველოს,
რეგიონებ ეს ბევრსა ჰგონია. გრძელებული კულტურის აყვავე-
ბასაც ასეთი სახელმწიფო გრძელი ღრგანიზაცია უღრი შეუწ-
ყობს ხელს, კიდრე ცენტრალიზმი, და კავკასიის კონფლიქტ-
რაციაც უფრო ადგილად იქმნება ანსაზორციელებლი, თუ
თვით საქართველო იქმნება დეპარტალისტური და არა
ცენტრალისტური სახელმწიფო, რათაც აფხაზთა ისა, აჭა-
რისა და თვით სამგრევლის უძრალ ადამიისტრატორულ
ერთეულებად და პარტკებად გარდაცემა ცენტრალისტურ
საქართველოს მიერ კავკასიის კონფლიქტაციის განსხვრუ-
პლებას ხელს შეუძლის. — კავკასიის გრძალებული კონფლიქტი-
არის შესაძლებელი, ხელი დამტკიცებული გარეშე ძალისტი-
კურ პიროვათაგან, მაგრამ პელიტიკური იდეალი ჩვენი შა-
ინი ანო იყოს ია.

დღედ პარტიის გაცი გამოდგა, ანალიგაზრდობაშაც სხვა გლეგ-
შენტეგს მიმართა ორგანიზაციის გასამაგრებლად და სტრუქტურად
დანართად და იმედი აქვს, რომ ეს მის მიერ დაწყებული-
დიდი საქმე გამარჯვებით დაკარგინდება. — გასაყოფი და
საშერივ არც მრთ კეთილდღის და პარტიისათვან არა აქვს რა-
დღეს თ. გ.-ის. საერთო ურონებსა რეგულირის იგი, მზღვევად ეს
საერთო ურანზრია არ უნდა იყოს ფიქცია, არამედ სინამდ-
ვილე, არ უნდა იყოს ჰეგემონია რომელიმე პარტიისა, არამედ
ნამდვილი გაფშირი გროვნულ ძალთა, ნამდვილ და რჩეულ-
მამული იშვილთა სტრუქტურანაწლადით. უპანასკნელად მდგვა-
რულებრ ყვალას ასეთი გრივისათვის, და თუ იგი ანდაც
არ განხორციელდა, იძულებულნი ვიქმნებით ერთობის დამ-
რღვევად მალებს ბირთვაძირ შეგვებრძოლებთ

ଓଡ଼ିଶାରେ କଣ୍ଠରେ ପାଇଲାମାନ ପଦମଧ୍ୟରେ ଉତ୍ତରପାଇଲାମାନ
ଏହା ଶତକଶେଶନଗାତା ଶ୍ରୀମଦ୍ଭଗବତ ମହାକାରକା ମଧ୍ୟରେ ଉତ୍ତରପାଇଲାମାନ
ପଦମଧ୍ୟରେ ପାଇଲାମାନ ପଦମଧ୍ୟରେ ଉତ୍ତରପାଇଲାମାନ

«ՃՈՑԴԱ! ՅՌՉԵՑՆԵԼՈ ԱՐԵՋԾՎԾՈՍԱՏՎՈՒՄ ՃՐԺՈՎԼԱԺՈ ՑԵՇՈՎՈՎՈ ՄԵՋ-

ეობათ სიგმირი არა გრაც არა გრაც ერთი თავისუფლებას, აღორძინებას, წარმატებას და ძლიერებას მჩქოდება საპატიო და მაცევე და ბრძოლა არა ჰქონის, არამედ, უფრო მეტად, გრის შეიღლობა ყოველ დღიური ღანტიდან, შრომა და შემოსმელება მნელია განისაზღვროს, საუკუნეთა განმავლობაში, გინ უფრო დაიცვა და ადაშენა საქართველო: იმ გალატოზებმა, რამელთა ოფლით და სვლით აგმენულ იქმნება დავითის ნიხევარმა, სიონი, სვამიცხოველი. ჰქლათი და ალავრები; ან და სადაც შერეულ ჲინაის, სირიას და ათონის მთებზეც გადახვეწილმა ბერებმა, როგოლო დღითი-დღიური ჯაფიის იმწიგნიღმრებს და შემთხვევაშე ჩვენი გვლობურა და გადამიქცებს ქართლის ისტორია; თუ იმ უბალდე სმალოსანმა გმირებმა, რომელნიც გრძელის ველზედ სამშობლოს თავისუფლებას შეგწირენ, ან სადღაც შირაზში, ისპაპანში და ყაენის ურდოების რკინის სიმტკიცით და შევდარებელი სიამაყით საქართველოს სახელის და დიდშინისათვის თავი და-დგის?

საცემილი. შაგრამ უფრო მნელი და დიადი სამძღვანელო
ში ყველ დღიური სამსახური, შრომა და ღვაწლი, მგრად-
რე ამ: რესტურ პიროვნები, როგორმიც დღეს ქართველ პატ-
რიონები მოღვაწეობა უზდება.

მსგდრელ სიმაბაცხვებ უფრო დიდია თქვენი ღვაწლი
დღვანების კოვრების პირდებები. უფრო დიდია ის მით
უმეტეს. რომ, თუმცა თქვენ მოქმედება გინდგაბათ ცხოვრე-
ბის არავლიდიურ წვრილამანგაში, ბაროტებით და შეუით
ადსაცხვა ადამიანთა მორის; რომ სპირად წყვრევის და სიმ-
ძილს განიცდით, მაინც არ ტყვდასით სულით და არ დოკებით
გვლით და საკრთველოს თავისუფლებისათვის ბრძლით-
გან ლაპრელად განხვდ არ განმდგარსართ; არ ივიწყებთ,
რომ ამ ქვეყნად სამშობლოზედ უმაღლესი და უაღრესი არა
არს რა და რომ ადამიანის უზნაეს მოვალეობას მისდამი
სამსახური შეადგენს; რომ ყველა ჩვენ პასუხის-მგბეჭდი
გართ არა მზღვდოდ საქართველოს აწყვდასდმი და მის მო
მაგლისადგით, რომელიც თავის დროზედ ყველა ჩვენანწედ
თავის განაჩენს გამოიტანს, არამედ პასუხს გავებოთ მისი წარ-
სულისადმი; რომ ჩვენ წინაპართა მიგრ საუცხოეთა განმავ-
ლობამი განცდილინი ტაჯგანი და დეგანერ დაღვრილი სისტ-
ლი ანდერმედ და ბრძანება ჩვენდაში, განვაგრძოთ მათი თავ-
განწირული ბრძოლა, თავგანწირული სელისგვეთგანაკ. სიგვ
დილამდე სამშობლოს სადრაკეზედ დაგრჩეუ. აი რ ს
კუნიდებ მე მოქალაქეთარივ სიმაბაცხვებ და მასული შეიღლობ 1.

ჩვენ სახელვეგან წინაპართავ მემკვიდრეობად ყოვლინგა
ნივთიერ სიმდიდრებზედ უძვირფასები განდი დაგრჩეა: ს ა
შ ღ ბ ლ ღ ა ს ა თ ვ ი ს ბ რ ძ ღ ლ ი ს ტ რ ა დ ი ც ი ა. — რ ი ძ ე-
ლია ის ლაბარი და სელმიკლე, რომელიც ამ ისტორიულ მე-
მკვიდრეობაზედ უარს იტყვის? ყოველივე შემთ ვევაში ასე-
თი პირი თ, გიორ კლ შერის არ მოიპიტა. ჩვენ, თ.
გიორგელებით უზრუნველყოთ მაღლიდით და ბერნიერებით ადსავ-
სე სელით ვიღებთ. მამა-პაპათა ამ ძვირდას მგრძელიდრეო-
ბას და მზადა ვართ ვიბრძოლოთ სამშობლოსათვის, მიხი
ცხოვრების ყველა ასპარეზზედ: სამოქალაქო თუ სამშგდრ
ბრძოლის გლობედ.

და გეოგრაფით, მმგბა, რა პირადი უბედურობაც არ და-
გატვირთ თავზევდ, ოქვენი შდიდეს მოვალეობა, შამული-
სადმი მცვალეობა ჩვენი სისწლოთვან დაცლილი და განაწა-
მეგი სამშობლოსადმი არ დაივიწყოთ, გ. ი. გმ-ს ახრიც თ.
გიორგის მიწნებს, გინაითვან ეს საქართველოსადმი სამსა-
ხურია, და ოქვენი ყუვები-დღიური დაუმრავლესი შრომით
განადიდეთ და აღამაღლოთ ჩვენი წმინდა და უდიდესი საძ-
მე.

არ დაიგინებოთ, ძმები, რომ ჩვენ უნდა აკავეთ უმტკი-
ცხსი და უძლიერესი გროვნელი შენობა. ზღვლო ყველი ქვა
ამ შენობისა ჩვენის ზურგით უნდა გზიდოთ, ჩვენის, ხელით
ერთი მეორეზედ დავდათ და ჩვენის ოფლია, და სისხლით
შევაკაშირდოთ. მხდლოდ ამნარი შენობა იქმნება ძლიერი და
გარდევნალი. ჩვენის შრომით და ჯაფით ჟუნდა შეგქმნათ სა-
ქართველოს მყიდვადი და უნდა შივცმოთ მომავალი ზალხსა.
აი ასეთი ყოველ-დღიური ღარწლით და ურყავი მასული ვი-
ლური ყოველ-დღიური შრომით თაგისუფლების მოპოვება და
საქართველოს ნივთიერი და სულ ერთ აღმაშენებლობა არ ი-
ნამდვილი და უდიდესი სიგმირე და სიმამაცე.

აი რა საქმეს და ღვაწლს მოითხოვს თქვენგან საქართველოს ბერძი და მისი მომავალი.

იბ სანატორელი დღის მოღვაწინში, რეს პროლის საკურსებთ. კიდევის დროში ქვემ შემთხვებით და ჩვენი რგინის მწერივი გვევთგა მტარს, მე სწარებ ამ ყოველ დღიური ბატონიატური შემოქმედებისათვის მაგისტროდთ; თქვენ თქვენის მაქტებით უნდა მისცეთ ქართველ ზალს იმისი მაგალითი, თუ როგორ უნდა სტაციონარი გადასაცავი და სამართლებრივი მისამართი გადასაცავი.

ლი ბატრიადო სამშობლებათვის და საჭირდების დროს როგორ უნდა მოვცვდეს მისივის. ჩვენი ზალი ზნებრივ-ხელიგრად უფროდა დაზარალებული, ვიდრე ჩიკოერად. ამიტომ ჩვენ არა მხოლოდ ნივთიერად აღღრძინები გვმართობს ქა თველი ზალისა, არამედ მისი ზნებრივი გაჯანსაღგაც. ხელო იმ ღრგანიზაციამ, რომ აღლუ სალის ხელიგრი აღწრდა განუზრახავს უპირველეს ყოვლისა, რჩეულთა გადრი უნდა შეჲქმნას. თ. გიორგი ჰქმნის და უნდა შეჲქმნას რაც შეიძლება დიდი გაღრი ამ რჩეულთა. ჩვენ უნდა შეჲქმნათ ტიბი თეთრი გიორგელისა. თქვენ იცით, რა არის ეს ტიბი და მისი ბუნება, და ყოველა თქვენგანი უნდა გვაღის, რაც შეიძლება შეტად დაუასლოვდეს თ. გიორგელის ამ სრულყოფილ ტიბს. მხოლოდ მამინ შესძლებთ ზალის ხელმძღვანელობას, მის ზნებრივ გაჯანსაღგას, როდესაც თქვენ თვითონვე ახვალო ზნებრის მაღალ საფეხურშემცველ.

ପ୍ରାଚୀନତାଙ୍କୁ ଦେଖିଲୁଛି, ମାତ୍ରିଗିରିବା ରୂପେଣ୍ଟାଇ ଶେଙ୍ଗନ୍ଦବୁଲ୍ ବେଳେ
କିମ୍ବାଲିକିମ୍ବିଲି ଦା ଧରମିକରାତିନିମ୍ବିଲି ପାର୍ଶ୍ଵର୍ଗନାହିଁ । ଏବାନ୍ ମାତ୍ରା
ଦେଇଲାଗିଥିବା ମହାକାଳବୁଲ୍ ପୁରାଵେଳିଗର ନିର୍ବାଚନିକିତ୍ତ ସାଫ୍ରାମ୍‌
ଗଲ୍ଲେ । ମାତ୍ରା ଶିଙ୍ଗାର୍ଶିତ ଯା ଜ୍ଞାନିକିତ୍ତ ଏବଂ ପାର୍ଶ୍ଵର୍ଗନାହିଁ

ჩვენ კაცის მკვლელს არ ვიცავთ და განსაკუთრებით ქართველი მოღაწის მკვლელს არ დავიცავთ. სიკვდილის ღირსიც მხოლოდ ათასში ერთი გვარია ბოროტ-მომქმედთა — უბირველეს ყოვლისა ქვეყნის მოღალატე და გამყიდველი. და რაც თუ გინდ მიუღებელი ყოფილიყო ბევრისათვის ზოგიერთი პოლიტიკური მოქმედება რამიშვილისა, ქართველის ხელით სიკვდილი მას არ დაუშასხურებია.

მაგრამ ყოველივე ეს სამართლის უარ-ყოფას არ გვავალებს. რომაელებია აშიბობდენ — იქნას სამართალი, ქვეყანაც რომ დაინ-თქასო. ეს უკიდურესი ფორმით თქმული რომაელთა — უდიდე-სი და უღრმესი ჰემპარიტებაა, უდიდესი პრინციპი, ურომ-ლისოდაც საზოგადოებრივი ცხოვრება შეუძლებელია. ბზირად კითხულობთ ხოლო პირველი შეხედვით უცნაურს განაჩენებს სასახლოთლიისა: ერთი და იგივე კაცი რამოდენიმეჯერ სიკვ-დილით უნდა დაისაჯოს განსაზღვრულ დანაშაულთათვის, რამოდენიმე ხნის ციხე კიდევ სხვა დანაშაულისათვის მიესჯება, ხოლო კიდევ სხვა ბრალდებას სრულიად მოხსნიან, ამართლებენ ეს იმას ნიშანას, რომ ადამიანი ნამდვილად ჩადენილი დანაშა-ულისათვის ისჯება და მას ვერ აკიდება ზურგზედ ის ცოდვა, რომელიც არ ჩადენია, — როგორი საშინელი მოვლენაც არ უნდა იყოს იგი კრიმინალთა შორის!

და არ ფიქრობენ არც იმას, რომ საფრანგეთის გამოძიებას
ჰქვებარიტება ძნელად გამოვპარება. ყველაფერი გამოკვლეუ-
ლი იქნება, და თუ დამტკიცდა რომ ჭანუყვამე არ იყო ბოლ-
შევიყი და მტრისაგან წაქეზებული, არამედ სხვა მიჩებით დაათ-
ხია მოძმისა და ქართველი პოლიტიკური მოღვაწის სისხლი,
ამ რას უნდა ჩაუფიქრდენ ღრმად ჩვენი სოციალ - დემოკრატე-
ბი:

ვინ შექმნა ჩვენში ტერორი და ვინ დაუბადა ადამიანს რჩმენა, რომ ადვილად შეიძლება მოძმეს სიცოცხლე წართვა, ან თუ მისი პოლიტიკური მოღვაწეობა არ მოგწონს, ან თუ ვილაცამ რაღაც დასწავა, ან თუ პარტიისათვის მაგნებელია, ხშირად კი პირადი სიძულვილთ და მტრობით, რაიცა პოლიტიკური მოტივებით დაიფარება? ვინ უარ-ჰყოფდა ჩვენში მუდამ ტეროროს და პარტიის რეზილუციებს იმოქმედა, კაცთ მოყვარენი და უმანკონი ვართო, და თან მათსავე ტყვიას ვინ იცის რამდენი კაცი გაუყვანია ამა სოფლითგან? ან თუ ჰგონია ვისმე, რომ იმ მოკლულთ არ ჰყავდათ მეგობრები, სახლობა, რომელთაც საუკუნოდ გული დაუკლდა საყვარელი ადამიანის დაკარგვამ, ან რომ მათ ზორის ქვეყნისთვის სასაჩვებლო მამული შეიძლები არ ერიენ? ვინ შექმნა ის ატმოსფერა, სადაც აღიზარდა ჭანუყვაძე? — მათი, სოციალ-დემოკრატების შექმნილია სული, ატმოსფერა ტერორისა საქართველოში! რაც არ უარ-ჰყონ, ეს სინამდვილეა. რუსეთშიაც რევოლუციონერთა ძეველი ტანადიცა იყო ტერორი და წესი, ბრძოლისა, და შემ-

დღე, ოდეს იგინი განდევნ ბატონ-პატრონნი მთელი ცხოვებისა, რუსის სადიზით პყრობილ იქმნა მათი სული და ბოლშევკურ სისხლის ღვრად იქმა ძველი ტერორისტი. ჩვენშიაც ქართველმა ბოლშევკიებმა სისხლის ღვრაში უცხო ბოლშევკებს თუ გადაჭარბეს, თორებ არ ჩამოუვარდებიან. მაგრამ არც მენტევიებს ჯეონიათ წმინდა ხელები არც დამოუკიდებლობის წინადად და არც დამოუკიდებლობის დროს: ჩუმად, სხვა და სხვა წესით უყვარდათ, არც ისე იშვიათად ძველი ჩვეულებისაშებრ, წითლად ხელების შეღება.

აი ამ ტერორის ბოროტი სულის მსხვერპლი გახდა ბევრი
ქართველი ათეულ წელთა განმავლობაში, შემდეგ მთელი სა-
ქართველო, ახლა განსვენებული რამიშვილიც, და კიდევ ბევ-
რი გაზდგება, სანამ თვით ეს სული არ განქარდება და არ განი-
ბნევა. რაც დასთესა ერთობ სოციალ-დემოკრატიამ, იმას იმკის
თვითონაც და მასთან მთელი ჩვენი უბედური ქვეყანაც. ამას
კუთხით 16-იანი.

დაუფიქრდენ თვით ჭანუყვამეს, როგორც მოვლენას. მის წინაშეც სამართლიანობაა საჭირო. იგიც მსხვერპლია — ვინ იცის, სიკვდილი სჯობია თუ კაცის-მკვლელობა, ქრიმინალობა — იმავე საშინელებისა, რომლის მსხვერპლი განსვენებული ჰქონდა.

თუ უნდათ არ დარჩენ ჭიად და ჭირად, რომელიც საქართველოს აანდგურებენ, ალმოკევთონ თავიანთი გვამითან უზრუნველყოფს.

զոլո գրյշաբռնօթօսա, սუլո բյանոնիթմօսա և սամարտ-
լոնօթօսա, զոնաոտցան ամ սუլոտ ցըրց սայարուցը գանդացուս-
դուցքեա և արց խանջրմլոց ոյթեցեա մառո գրյշաբռնօթօսա,
կուցք հռամ յըլուսուտ ծոլլՇցուցքօթօս մեմքակարուցքա.

მ. წერეთელი.

სისწოდელისათვის.

፳፻፲፭ ዓ.ም

25 თებერვალი საქართველოს შავი დღეა. ჩვენი დღეა
ქალაქი, პატარა თბილისი რუსმა აიღო და ას აცი წლის მთ-
მოწმება, სახის წლით შეწყვეტილი, გვლავ გაგრძელდა და
მტრის უსაგარით კვარაგობისა და სისახლივის ქვემ დღეუბა
დე გმინავს ქართველი ერთი. საქართველოს ბევრი გარაზები
განუდება მრავალრიცხვოვან და შეაცრ მტერთან ბრძოლაში
განუცდია დამარცხებაც, ბაგრა არადგე უწარმობია ისეთი
უსახელო გრძელობა და არ უნახავს ისეთი სამარცხვინო და-
მარცხება, რეგისტრიც იყო უკანასკნელი დამი რუსებთან 1921
წელს. ეს შეაც უფროგლია, ყოვლად შეუფრებელი ქართველი
ერთის წარსულისა, შისი დიდი სხის ბრწყინვალე ისტორიისა
წვევ არ შევუდგინთ აյ ამისი მიწეზების კვლევა-ძეგაბა,
მწლოლ და გაკვირვებას გამოვსხეთქვათ, რომ ათი წლის შემ-
დგენაც ამაზევა არა თქმება რა, არ გვსხმია გრთი კომბეტენ-
ტური აზრი, ვისგანაც ჯერ არს, თუ რა მოწლა, რა დაგვგმა-
რთა, რა მოგვიგოდა. ისე ჩემად მოხდა ეს საშინელი გროვ-
ნელი გატასტროფა, თითქოს იგი სრულად ბუნებრივი ყო-
ფილიყოს და არც ისეთი რამ მიმჩნდარიყოს, რაზედაც გვ-
რი ლაპარაკი დირთეს. ბოლშევკიგები მოვიდგნ, მინშევიგები
გაიქცენ—მორჩა და გათავდა. სოც. დემ. «პრძღლის წმა»
ყველაფრთს პანიკით შებყრობილ დენგრუებს აძრალებს
ეჭანი კი სდევმა. აბა ერთი დგთის წყალება დროშებ არ
მოასხმო, რეგისტრი გვეცვულებიან, «პრძღლის წმის» წისლებს
კი უყურადღებობ დასტურებები. გვთქ შიეჩინინ ამ განაკით-
ება წისწავას! ჩვენ გვქინდა შემთხვევა თეგთინ გიც რეგის-
ტრლების გამოვლენა აზრი, რომ ასეთი დიდი უბრძა-
რება დირსია ასენა-განმარტებისა, აშგარად ვაუსენეთ დენ-
ზაქარიაძე, რეგისპეციის დენგრალური მტაბის უფროსი
რეგისტრ მთავარი პასუხისმგებელი შეგენერირებული მართვის მი-
ნიჭებული ამ ბაჟგატონმა. ან კი რა გნავლება? ან რა დან-
ადიაროს საქაფენო დაფინანსი უნიჭება, ნებისით თუ უზრუ-
ლივდ ჩადგნინილი, მიუტვივებობინი დანასაულნი. აანაც ყველ-
საბუთები თან წაუდა და აა კი რას იტევის! შემდეგ
ოდგესმე, ვინმე ისარეცხვებს შტაგის უფროსის უტუგარ-
საგუთგაით და რომელიმე «მიუზდგომელი» ისტორიებს
აღწერს მის საგრინო საქმების... ვასაც უნდა გაათვრებს
ვისაც არა—გააშვებს და ამცი გათავდება ეს სასახლო ის-
ტორია.

ჩვენ-კი, თანამგდროვები, რომელთაც გადადგუნდა მთელი სიმწვავე განსაცდელისა, თურმე დირსხი არა ვართ ვიცოდეთ რამე. მაგრამ ჩვენთვის იხილ კმარა, რაც ვიცით. რამდენიმდე დღის ბრძოლის შემდგე ამოვყავით თავი ბათომში. სე მთა ვარ-ხარდალი გამოუდგა გაქცევულს მთავრებას. მასთან ერთად შეაფრა უცხვევთში მიმავალ გემშედ თავი. ქეთ ჩამოვამგე ფარდა მენტევიკების შიგრ საინიტისგანმავლობაში ნათამაშე ტრაგი-კორიმგება. ამით დამთავრდა სამარტინი გპოქა მეტ შეკრების სატანანდისა, მათიც ულით დასამარტინდისა ყველა დარჩა საკუთარი თავის აბარა. ბათობი თურქებს ძლი ფრივინი გრა ფრილინ წულუკიძემ ვაჟაცალრი გრძმალით გამოგლიჯა სტელითგან, ქდაულეთთან მტრის სასტრეგად დამარცხავის შემთვავ კროვობდ ბათომში არა არის ყველ

თავისუფლების მატრიცას და მისთვის ნაბრძოლი ქართული მხედრულის საუკთხევო ნაწილი და აქ დაიწყე ეროვნული საქმიანობა და გროვნულ თავისუფლებისათვის, საქართველოს შეღაერების უფლების აღსაზღვად გრძელდა. მესამე და სამხედრო ცენტრი. კატებ აბხაზი, ღვე. პირველი შვილი, ღვე. ვარდგნ წულუბიძე და სხვანი, ამათთან დაგვიან მიქელაქე, პოლკ. დაგიო შა უკაშავდო, ურიდონ წულუბიძე აწარმოვნდგნ შესაბამის. მთავარი მებრძოლი ქართული წრდა

ერვანდული ბოძლა გრძელდება და არ შესწყდება, გი-
დოვ საქართველო თაგისუფლებას არ აღიდგინს, და უკანას-
კნელ გარდამწვევე გრძლად ქართველ მემორალ ასაღლებ-
რდებას და ელიტურ მემორიალ შეციცლდა საპატიი რაზმი და უ-
შევეხს ჩხანტ.

საშუალებასათვის თავანწირული ასაღლებრდება, შეფა-

ნაირადიდათვის თავისუფლების მიზანის დროის განვითარება, გადატყვევის დროის განვითარება, გამარჯვებული გამოყვავლის მაღალითობის წაქტებული, გამარჯვებული გამოყვავლის მაღალითობის წაქტებული, გამარჯვებული გამოყვავლის დამშვიდისას შესცვლის საქართველოს აღდგნის ბრწყინვალე დღედ.

მეგობარი.

ეპლესია და სარმოვნოება.

საქართველოში სასახლებას პირველი საუკუნეებითგანვე ქადაგებდნენ. ხოლო ჩვენს ქვეყანას ქრისტიანობის სინათლე მოჰყინა წმიდა ნინომ და მეოთხე საუკუნეში ქართველი ერი მოინათლა, შეიქმნა ქრისტეს სარწმუნოების აღმსარებელი. ამ საუკუნითგანვე ჩაეყარა საფუძველი ქართულ ეკლესიას.

ეკლესიამ დიდი სამსახური გაუწია ქართველ ქრს მით, რომ
ცრუმორჩმუნეობა და კერპთაყანის-მცემლობა მოსპო, განა-
ნათლა და გაერთიანა მთელი საქართველო. თექვსმეტი საჟუ-
ნე ხმლითა და ჯვარით იქნა დაცული ჩვენი სახსენებელი.
ეკლესიამ შეჰქმნა ის შესანიშნავი სკოლები, საითგანაც გამო-
ვიდენ ღვთის-მეტყველები, ფილოსოფოსები, ისტორიკოსები,
მექანიკები და საეკლესიო მგრანტები, რომელ-
თაც უდიდესი სამსახური გაუწიეს ივერიას და მას დიდება შეჰ-
მატეს. დიდ პიროვნებათა შორის, რომელნიც ეკლესიამ წარ-
მოშვა, არიან: პეტრე ივერიელი, იოანე ბოლნელი, კათალი-
კოზი არსენ 1-ლი, იოანე პეტრიწი, ეჭვთიმე და გიორგი მთა-
წმინდელი, ეფრემ მცირე და სხვანი, რომელნიც მათის შემო-
ქმედებით და ქრისტიანული ცხოვრებით უდიდესი ფიგურებია
საქართველოს ისტორიაში და სხვა ქვეყნის დიდ მოღვწეთ
შეედრებიან.

საქართველო იყო ქისისტანე მრავალ ბარბაროს მტკრთა
შუა გამომწყვდეული და შეუდარებელის გმირობით იცავდა
დამოუკიდებლობას და სარწმუნოებას. შორსა სწყდებოდა მა-
შინდელი ქართველობის მისწრაფები იდეალურ ცხოვრებისად-
მი და მოღვაწეობისადმი. ათონის მთაზედ, სინაზედ და პაოვ-
სტინაში იყო მოდებული ქართველობა, რომელიც დღთის წმინ-
და სამსახურშიც იყო და სამშობლოსათვისაც დიდ კულტუ-
რულ მუშაობას ეწეოდა.

ქართველებმა ბევრი მოლიტვური ქარიშხალი და შეუწყვეტელი ომები გადიტანეს და მაინც დამოუკიდებლობა და ქრისტეს საჩრდების უცვლელად შეინახეს. ხოლო თუ ჩვენ ვლაპარაკობთ ქართულ ენაზედ და კაცობრიობა ვეცნობს ჩივილი ცეკვას, ამასაც უავტეს-დ ეკლესიას უნდა ვუმაღლოდეთ.

მონასტრებს საქართველოს წინაშე დიდი კულტურული ღვაწლი მიუძღვისთ. ჩვენი მდიდარი საკულტურო მწერლობა, მუსიკა და ერთობ ხელოვნება მათი შექმნილია, ან მათი მონაწილეობით აღორძინებული. მაშინდელი მონასტრები უმაღლესი გონიეროვი განვითარების სავანეები იყო.

ქართული კულტურის შეძენების უზირველს ყოვლისა სარწმუნოება იყო. ხოლო ქართველის ცხოვრებას ახასიათებდა აგრძელებული სარწმუნოებრივი უმაღლესი გრძნობა, რაიცა მთელ ქართველ ერს რაინდ ერად ხდიდა. მეთორმეტე საუკუნეში უფრო ძლიერი იყო ქართული კულტურის გავლენა და თამარ მეფის ოქროს ხანის ბრწყინვალება დღემდე აშუქებს ჩვენს ეროვნულ ცხოვრებას. როდესაც კულტურისა და სარწმუნოების ჩამოქვეთებასა ვხდებათ შემდეგ საუკუნეებში, ვხდებათ ამასთანავე ერის შემოქმედების შემცირებასაც. ხოლო მეცხრამეტე საუკუნემ მოიტანა რუს ბარბაროსთა ბატონობა, და სარწმუნოების ისედაც შენელებული ლამპარი განქრა. ამით დაიჩრდილა ჩვენი წარსული ისტორიის მოელვარ ფურცლები. მაგრამ სარწმუნოება არ კვლება. იგი იღვიძებს ხოლმე ერის სულში. დღესაც გაიღვიძა მან საქართველოში. როგორც წინად ეპრძოდა საქართველო აუარებელ მტერს ხმლითა და ჯვარით და იმარჯვებდა ხშირად, დღესაც გაუარჯულოებულ ბოლშევიკ რუსებს ებრძების იგი იმავე საშუალებით: ხმლით და ჯვარით და უეჭველია გამარჯვებს. მაშინ თვის კულტურისასაც განაახლებს და განადიდებს გამარჯვებული ქართველი ერი.

ბ. გოლოგაძე.

აგითაციის პოლიტიკა.

დღითაგან ბოლშევკური რეზიმის დამყარებისა რუსეთი მის-
დევს ორ გზას: შიგნით გამძინებარებული ტერორი, პატარა
ერთა თავის შფლებებს გაქველვა, სისხლის ლრა გამუდმებული
და უწყალო; გარედ თავის მოკატუნება, ცხვრის ქურქის შემო-
სვა, ჩაგრულთა ქომაგობა, ჩილილი ქვეყნის უსამართლობაზედ
და ყვირილი და განგაშის ატეხა ევროპისგან მომდინარე ხი-
ფათის წინააღმდეგ.

არც ერთ ქვეყნას, არც ერთ რეგიონს მსოფლიოს გასაბრუ-
ებლად იმდენი კომედია აროდეს უთამაშია, როგორც რუსეთის
ტლანქ დაოვს ამ თორმეტიოდე წლის განმავლობაში. ამ კომე-
დიებს იგი „რეაქციონერთა ანუ კონტრრევოლუციონერთა
პროცესებს“ ეძახის. ყველას ეხსოვება კიდევ ეგრძელდებული
„შატრის პროცესი“. აქ რუსეთმა ახდილად გაილაშერა ევრო-
პის მრეწველობის წინააღმდეგ და ფარზედ დაიწერა: „სიკედი-
ლი რეაქციას!“. მთავარი რალი მან ამ კომედიაში თვის
უთითეს მიაღმარტო“ ერთანისა არჯონა.

მაგრამ ეს არარითო ძალიან მჭრელი არ გამოდგა. ევროპა ამ წევსის ჩხვლეტაზე არც კი შეინძრა, ყურიც არ გაიბერ ტუა. წითელი დათვი დაფაცურლა, დაუწყო სხვა უფრო მკვეთრ მახვილს ძებნა. ბედმა გაუღიმა და წარსული წლის დამდგას ბერლინში, იმავე ბერლინში, რომელსაც ერთი წლის წინედ რეაქციას სწამებდა, ჩერგონცების დიდი პროცესი მწიფე გაშლივით კალთაში ჩაუგორა. მოსკოვმა სიამონებით დაუღლო ტლანქი თათები ამ ვაშლს და მყრალი პირი ჩაიტკარუნა. შაბრის პროცესში თუ გერმანია თამაშობდა მთავარ როლს, ახლა მოსკოვი უფრო შორს წავიდა, უფრო ძლიერ რეაქციონერს სწვდა ყელში. იგი შეეცადა ყველანირი საზუალებით ინგლისისათვის შეეჩერებინა ეს როლი. მაგრამ აქ ბედმა უმტკუნა. ეს

ახალი ხუცულაც დაენგრა. რაკი აქაც იმდები გაუცრუვდ
მოსკოვი ისევ გერმანიას მიადგა და ჩვეულებრივად რეაქტ
დასწამა. „ინვესტია“ გერმანიას პირდაპირ ულტიმატუმს უ-
ნებდა და უკმიხად პირში ეუბნებოდა: „ამ საქმის გარჩევა
განაჩენი დაგვანახვებს, რეიქციონერებს უჭერ მხარს თუ ჩვე-
მეებობარი ხარო. ამ განაჩენს პოლიტიკური მნიშვნელობა ექმ-
ბა გერმანიისა და რუსეთის პოლიტიკურისა თუ ეკონომიკურ
დამკიდებულებისათვის“. პირველმა განაჩენმა გაამართ-
ბრალდებულები და მოსკოვმაც იმავე წამს შეუყვირა ი ა-
მეებობარ გერმანიას: „როგორ გაძელე ჩემი მოწინააღმდეგებ
გამართლება და ჩემი შერცხვენაო; ახლავე დასაჯე ისინი, თ-
რემ განანებო!“ გერმანია დასთანხმდა და დამნაშავენი მეო-
პროცესში დასაჯა. მაგრამ მოსკოვმა არც ეს მოუწიონა: „კა-
გად ვინ გავეთე შენი საქმეო!“ და მადლობის მაგიტ წიხ-
ჰერა. ასე მოინელა მან ეს პროცესიც. მაგრამ შემდეგ სხვა ხე-
ხებს მიმართა.

ხუთი წლის გეგმა — აი ეს იყო ნაშობი წითელი რუსეთი მისი თავისი სატეხი და საზოგადოებრივი. ეს იყო მისი მზე და მთვარი მთელი თვისი ბეჭ-იღბალი მას გადაკვიდა, მას შეაჯაჭვა. ი ვითვანებ იგი მას თავს ევლებოდა, აფექტიზებდა, ანგიღირებდა მაგრამ დახე უბედურობას ცუდი მშობლის ნაშობი (ჰუდა რჩებოდა, ილეოდა, ჰქონებოდა) და თან ჰლევდა და აქრობ მშობელსაც. წითელი მტარვალი ჯურლმულს წააწყდა, მ თვალს გადასაჩეხი წარმოუდგა, გადასაჩეხი საზინელი და მ ლით მოსილი. ჯალათმა მიწერებს დაუწყო ძებნა და უცმ წააწყდა ეგრედოდებულ „მრეწველობის პარტიას“. აი თურ რა ყოფილა მიწეხი, რომ მისი განებივრებული ნაშობი ვ ხარობს, ვერ იშრდება აი თურმე სად ყოფილა ავადყ ფობის ბუდე და წითელმა მოსკოვმა დასდგა । ცენაზედ დღ დე უცდიდესი კომედია. მაგრამ უნდა ალვიაროთ, რომ მან დიდი მოხერხებულობა და ხელოვნება გამოიჩინა რეისორო ში. თუ „შახტის“ პროცესს კონკრეტული სახე და იერი ჰქო და, მან სამაგიერო-დ ამ პროცესს შემკრებელობითი ხასია მისცა, გამომუნა არსებული თუ არა არსებული ფაქტები მოვლენანი და შეკრიბა ერთ დიდ ჩანჩქერად. აქ რუსეთი მოვიდა არა ამა თუ იმ ჩრიიმის, ამა თუ იმ სახელმწიფოს ბრა მდებლად, არამედ მთელი ეკრობასა. მან მთელი ეკრობა და ბრალდებულის სკამზედ და მეხსავოთ დააყარა თავზედ მოგო ლი, ტყუილი თუ მართალი. მსოფლიო აზრი ამ მოვლე გვერდს ვერ აუქცევდა და, თუმცა იგი აშკარად ხედავდა წი ლების მიერ აგებულ ხუსლას, მას გამოახილი მაინც მოაქ გვერდანის ერთი პოლიტიკურად ფრიად გავლენიანი გაზე „ფოსსიშე ცაიტუნგ“-ი, მაგალითად, თავის პოლიტიკურ მოხილვაში ამ პროცესზე შემდეგსა სწერს:

„ეს ფანტასტიური სანახაობის პროცესი, რომელიც მკერდის ყოველი თავადაზნაურობის კლუბის მარმარილოს და ბაზში სწარმოებს ინჟინერთა ერთი ჯგუფის წინააღმდეგ, რეზელთა ც ბრალად სდებენ საფრანგეთინგლისის ელჩებსა და რსის ემიგრანტებთან შეთანხმებით დასავლეთ დედაქალაქებში სისტემა-ტიურად ორგანიზაციის მოწყობას საბჭოთა რუსულ მრეწველობის საბორეაჟისათვის, იმ ზრახვებითა მოწყობილ რომ უაზრო რეკიმის წინააღმდეგ ალელვებას სხვა მიმართულ ბა მისცენ. ამისთანა პროცესები „საბორეაჟის მარმოებეთა“ წინააღმდეგ საბჭოთა რუსეთში ახალი მოვლენა როდე ყველას ეხსომება კიდევ ეგრედეოდებული „შასტრის პროცესი მრავალრიცხვოვან ინჟინერების წინააღმდეგ, რომელთა შორის გერმანელებიც ერივნენ. მართალია, მაშინ ზოგიერთი ბრალდებული სცდილობდა, ბრალდება სხვისთვის მოეხვია თავზე მაგრამ დღეს განცვილებული მსოფლიო რაღაც საოცარ სახაობის წინაშე სდგას. ყველა ბრალდებული, პროფესორ რამზე ნით სათვალში, ურთიერთს ეჯიბრებიან თავიანთ თავის დამზადე გამოყვანაში. პროცესის შირველ დღითვან ამათ იკრეს და სცნეს ყველა დანაშაული, რასაც აბრალებდენ მათ. იყიქრებელია, რომ ყოველივე ეს, შესაძლებელია, მიზეზი იყ გამოძიების დროს მათვის მიყენება, ლიკი ტერორისტი. მართლა ამ ეჭვს მთელი რიგი დასავლეთ ევროპის ანტიბოლშეკიურ განწყობილი გაზეთებისა გამოსთქვამენ, რომლებიც ამტკიცენ, რომ ბრალდებულებს ეს აღსარება ჩეკაში უღმერთო წმების შემდეგ გამოჯგოვიდეს. მაგრამ ამ დახაც შესაძლებება ფაქტს სხვა თითქმის უფრო გასაოცარი მოვლენა აპათილებ მოწვეულ მოწმეთა დიდმა ნაწილმა დიდის სისტრატეიტ არა ირო დადასტურა დამნაშვერთა ნაჩენები, არამედ თავია თავსაც ბრალსა სდებდენ და აცხადებდენ, რომ ისინიამ საქმე მუშაობდენ ბრალდებულებთან და უცხოეთის წარმოგზავნილ ბოან ერთად. ეს კი ამნაირ შემთხვევაში საბჭოთა რუსეთის ჩეკაში ულების მიზედვით პირაპირ თავისმკედლელობა!“

თან შედარებით რამზინსა და მის თანადამნაშავეთა და იმ საოცარ მოწმეთა პიროვნებათ, რომელნიც თავისით თავს ძალით ბრალსა სდებენ, არავითარი მნიშვნელობა არა აქვთ. პირულ-სი ისე მიმდინარეობს, რომ მის დასასრულს მოსუავის მუშატა გამოსვლები, რომელნიც დღე ყოველ საოცაზაზაზაურო კუთხ-ბის ფანჯრების ქვეშ ჩახლებირის წმით შერალდებულ თავის თხოულობენ, არარ მოისურვებს ზოგიერთ ინუანციაზე ჟირი დილს. ყვირილი „ძირს საბჭოთა კულტოს გამოიატაც მტრები“, ძირს, ვინც პარიზითგან და ლონდონითგან ხუთი წლის გეგმას საბორტაჟს უშვრებიან!“ მაღვ შესცვლის ყველა სხვა ყიფინს; და, სადაც სამართალია, საბჭოთა რესეთი ვალ-დებულია პროფესორი რამზინი და სხვები კარგი საჩქერებით და პენსიით გაისტუმროს ყველა იმ სამასურისათვის, რომელიც მათ მიაგვს სტალინის რეჟიმს, ვინაითგან არავითარ როგორმე წარმოსადგენ საბორტაჟის ორგანიზაციას არ შეეძლო სტალინის ხუთი წლის გეგმისათვის ისეთი ზარალი მიეყენებინა, როგორი სარგებლობაც მოუტანა დღევანდულ კურსს რამზინისა და მის თანაბრალდებულთა ჩევნებებმა“.

ჯეს სიკვდილი, ორს კი ათი წლის ციხე. შემდეგ რამზინს და
მის ოთხ ამხანაგსაც სიკვდილით დასჯა 10 წლის ციხედ შეუ-
ცვალეს. ამით სტალინი და მასთან წითელი რევიმი ერთხელ
კიდევ წელში გასწორდა, სული ამოითქვა და შესაძლებლობა
მიყცა ერთი ხნით მაინც განაგრძოს თავისი დამაქცევარი ექს-
პრეზიდენტები, თავისი ულმობელი დესპოტიზმი. მაგრამ რო-
დემდე?...

კასილ სადათიერაძვილი.

ବେଳେ ତାଙ୍କ ପାଦରେ ଏହାର ପାଦରେ ଏହାର ପାଦରେ
ଏହାର ପାଦରେ ଏହାର ପାଦରେ ଏହାର ପାଦରେ

1921 წელს Wall Street-ის (ნიუ-იორკის ბირჟა) კრაში
იყო დასტყვისი იმ დიდი ეკონომიური კრიზისისა, რომელიც
შეძლება მთელს მსოფლიოს მოედო. როგორც მოსალოდნელი
იყო, კრიზის დაიწყო სწორებ იმ ქვეყნითანაც, ამერიკითანაც,
სადაც გადაჭარბებული სისწრავით ეკონომიურ წინსვლასთან
ერთად საბირჟო სპეციულაციამ უმაღლეს საფეხურს მიახვია.
დღევანდელი კრიზისითან ზექმნილი მდგრადებობა მით უფრო
რთულია, რომ მასში ერთნირად არის ჩათრებული როგორც
სოფლის ისე ქალაქის მეურნეობა. საქონელზეც ფასების და-
ცემამ, ვაკრობის შემცირებამ, სამრეწველო და საფინანსო და-
წესებულებათა გაკოტრებამ და ამით გამოწვეულმა უმუშევრო-
ბამ ზოგად მეტად საშიში ხასიათი მიიღო. შეციდობა იქმნებო-
და ასეთი დიდი მოვლენა ერთი განცენებული მიზეზთ აგვეხს-
ნა. მრავალ მოწინააღმდეგ ფაქტორთა ზეჯახებას შეუძლია
მხოლოდ მისი გამოწვევა.

როგორც წინანდელის ისე დღევანდელის კრიზისისა — ზეპრო-
დუქცია, საქონლის ზედმეტად დიდი რაოდენობით დამზადება
მთავარი მიზეზია. საერთაშორისო ბაზარზედ სოფლის და ქა-
ლაქის მეურნეობის ნაწარმოებთა სიჭარბით გამოტანამ, რომე-
ლიც არ შეეფერებოდა მომხმარებელთა მყიდველობით ძალას,
გამოიწვია ცნობილი მოწოდება-მოთხოვნის კანონის თანახმად
ბაზარზედ წონასწორობის დარღვევა, ფასების სფილორე-
ბულებაზედ ქვევით დაცემა, საფრანგო, საგაჭრო და სამრეწვე-
ლო ფირმების გაყიდვება, ქარხნების დაკეტვა და აქვთან
იმტრა უმუშევრობამ. ზოგადი ქაოტიური წარმოება და მისგან
გამოწვეული პერიოდული კრიზისები დასაბამითობან თანდაყო-
ლილა კაპიტალისტური რეჟიმის, მხოლოდ დღემდე შეუძლე-
ბელი შეიქმნა მისი სავსებით თავითგან აცილება. ეკონომიკურ-
მა-კავშირებმა ტრესტების, კარტელებისა, სინდიკატების და
სხვათა სახით შესძლეს მხოლოდ კრიზისების შემცირება და შე-
ნელება, მაგრამ საბოლოოდ ჯერ კიდევ ვერ მოსპეს იგი. სო-
ციალისტები და კომუნისტები ამში ხედავნ კაპიტალიზმს
ავადმყრელობას, რომლის განკურნება მათი აზრით სახელმწი-
ფოებრივი სისტემით შესაძლებელია მხოლოდ. მაგრამ ჩვენ ვი-
ცით, რომ საბჭოთა ქვეყნებში, სადაც ეს სისტემა განხორციე-
ლებულია, სადაც მთელი ვაჭრობა-მრეწველობა სახელმწიფოს
ხელშია, იქ არა დრო-გამოშვებითი, არამედ მუდმივი, განუ-
წყვეტელი კრიზისი მდინარებს და ქვეყნა მუდმივ დაქვეითე-

ბას განიცდის. საქონლის ბრუნვის მოუწესრიგებლობა, მისი უთანაბროვ განაწილება მეორე მიზეზია დღევანდ დღლი ეკონომიური გარსულებისა. მიუხედავად ჟენევაში ერთა ლიგის ეკონომიურ კონფერენციებზე ცდებისა, რათა საბაჟო დაბრკოლებანი შეესუსტებით და ამით საქონლის გაცვლა-გამოცვლისათვის ნორმალური პირობები შეექმნათ, უკანასკნელ წლებში მდგრაველობითი სისტემა გამეფდა ყველგან. მირველი მაგალითი ამ მხრივ ისევ ამერიკის შეერთებულმა შტატებმა მისცა მსოფლიოს. მან ჰერად ასწია შემოსატან საქონელზე ბაჟი, რასაც თავდაცვითი მიზნით ეკრაპის სხვა სახელმწიფოებმა ანალოგიური ზომებით უპასუხეს. საბალოოდ ასეთმა გადაჭარბებულმა პროცესით ნიშმა, საბაჟო კარჩაკეტილობამ საგრძნობლად შეამცირა ერთა შორის საქონლის გაცვლა-გამოცვლა, რამაც ხელი შეუწყიო კრიზისის წარმოშობას და მის გამწვავებას. — რამოდენიმე დიდი ბაზრის დაკარგვამ: რუსეთში კომუნისტური რეჟიმის დაშარებისა, ჩინეთში გამუდმებული სამოქალაქო ომებისა და ინდოეთში უკანასკნელ არეულობათა გამო, საგრძნობლად შეიზღუდა აგრეთვე საქონაშორისო ვაჭრობა-მრეწველობის სამოქმედო ასპარეზი. — პარალელურად ამ მოვლენებთან ჩვენ ვხედავთ, რომ თვით ეპრობაში ვერ შეიქმნა პოლიტიკური მშეიღიაბიანობის და ნდობის ატმოსფერა, და ეს პოლიტიკურად მერყევი მდგომარეობა ქმნის ნიადაგს ყოველგვარი ეკონომიური გარსულებისათვის. ერთა შორის ასეთმა უნდობლობამ წარმოშვა მრავალნი დაბრკოლებანი, რომელნიც აფერხებენ კრედიტის თანაბრად განაწილებას. კაბიტალით მდიდარი ქვეყნები იძულებულნი არიან საგარეო სესხი გასცენ მხოლოდ დიდის სიტონხილით და ზომიერებით.

ამრიგად კრებოტის საქმის მოუწესრიგებლობა, ერთ სახელ-
მწიფოში უფროლობა და მისგან გამოჩვეული მყიდველობითი
ძალის დაცემა, მეორეში კი კაპიტალის სიჭარებე ხელშემწყობი
პირობებია ეკონომიკური გაზრულებისა. ზოგ ეკონომისტთა აზ-
რით, ოქროს მსოფლიო მარავების ორი მესამედის ორ სახელ-
მწიფოში (ამერიკა და საფრანგეთი) დაგროვება, მათი უთანა-
ბროდ განაწილება სარჩულად დაედო მიმდინარე კრიზისის წარ-
მოშობას.

ასეთა ძოთვარი მიზნები დღევანდელი ეკონომიკური კრიზისისა. ზოგი ქვეყანა მეტად, ზოგი კი ნაკლებად განიცდის მის შემაწუხებელ შედეგებს. სახელმისამართი საფრანგეთი ყველა სსვა სახელმწიფო ეკონომიკურ დაკლება არის ჩათრეული მასში; საბეჭდო-როლ, ვამზობთ ჩვენ, ჩათვან ეს ერთად-ერთი ქვეყანაა, რომელ

